

Nogle Erindringer

om

min uforglemmelige Ven **Steen Steensen Blicher**,
nedskrevne i Marts 1863 af **Lauritz Foss**.

Lavritys Foss — som på min anmodning nedskrev disse »erindringer« til mig — var født på Nybøllegård i Nørrekirkeby sogn på Falster d. 15. desb. 1787, men flyttede som barn med sine forældre til Holgershåb i Nørrealslev sogn, en avlsgård på 22³/₄ tønder hartkorn, som hans fader havde købt og givet navn. Denne hans fader var hof- og stadsretsprokurator *Holger Foss* (født ⁸/₁₀ 1750, † 1818), hans moder *Anna Martine Culmer* (f. 1756, † ²⁷/₅ 1800). — Lavritys Foss blev student fra Vordingborg skole 1806, jur. kand. ¹/₄ 1810, derpå en kort tid voluntør i danske kanselli, men forlod denne stilling for at vejlede statsminister Reventlows yngste søn, Fred. Ditl. R., siden dansk sendemand i London. Blev 1813 sekretær hos grev Hardenberg-Reventlow, hvem han næste år fulgte til Paris, London og Berlin (en rejse, som han et par år senere, men uden navn, beskrev i Molbechs »Athenes«); blev kansellisekretær ²/₉ 1814, by- og herredsskriver i Naskov og Lålands Nørreherred ²⁰/₁₂ 1815, tillige sagfører i Låland-Falsters stift ²⁷/₈ 1816, byfoged og byskriver i Skælskør samt herredsfoged og herredsskriver i Vesterflakkebjærg herred ¹⁶/₈ 1824, virkl. kanselliråd ¹/₁₁ 1828, virkl. justitsråd ²⁸/₁₀ 1836, borgmester og byfoged i Roskilde ²²/₈ 1837, danebrogsridder ¹⁰/₈ 1841, tog sin afsked og blev etatsråd 1857, men levede endnu nogle år i Roskilde, åndelig og legemlig karsk, † i København 13. septb. 1875. Hans hustru, med hvem han havde bryllup 1. maj 1816, var *Frederikke Agnete Smith*, f. i Holbæk ¹⁶/₁₁ 1792, en datter af provst Troels Smith og Anna Agnete Plum. — Foss var en dygtig æmbudsmand, men ikke nogen sønderlig frugtbar forfatter; dertil lævnede hans æmbedsgerning ham ikke tid; hans »Haandbog om Naadensaaret efter den danske Lovgivning, for Præster eller dem, som behandle deres Boer« (Kbhvn 1833), blev dog, da den udkom, skattet af rette vedkommende som en særdeles god bog.

Frederik Barfod.

Gjærne opfylder jeg den til mig rettede Opfordring, at nedskrive mine Erindringer om mit Samliv med den mig saa kjære, uforglemmelige, afdøde Ven **Steen Steensen Blicher**; thi jeg vil derved faae en Leilighed, som jeg længe har ønsket mig, til at lægge for Dagen, hvor megen Erkjendtlighed jeg er ham skyldig.

Det er ikke fornødent, men det kan da heller ikke skade, at jeg gjør en lille foreløbig Bemærkning; den nemlig: at B. ved, i det Afrids, han selv i Fortalen til sine samlede Noveller har givet af sit Levnetsløb, at nævne mig som sin ældste Lærling, da han paa Falster modtog en Huslærerpost, med hvem han indgik et Venskab, som endnu bestaaer, aldrig afbrudt, aldrig kølet, har gjort sig skyldig i en lille Feiltagelse, naar han har tilføiet, at jeg ikkun var 2 Aar yngre end han, eftersom han er født d. 11. October 1782, men jeg derimod den 15 December 1787. — Dette er imidlertid høist undskyldeligt. Thi jeg var, da han i Efteraaret 1801 blev min Lærer, en opløben Dreng, omtrent af samme Høide og Førelse som han, der paa den Tid var lille og spinkel og endnu ikke udvoxet. — Nu, men Forskjellen i Kundskaber og Modenhed var desto større, og derfor tør jeg nok være stolt af, at han allerede da fik mig kjær; helst da jeg var, som man kalder det, noget forsomt, langt fra saa flittig, som jeg burde være. — B. overtog at sætte Skik paa mig og 3 yngre Sødskende. Samtlige havde vi i det væsentlige kun nydt den Underviisning, min Fader selv kunde give os. — Den havde været meget afbrudt, fordi hans Forretninger medførte mange Reiser, og Stedmoder havde vi faaet. Jeg maa imidlertid lige saa godt først som sidst gjøre fornøden Undskyldning for, at jeg ikke kan fortælle om den kjære B. uden tillige at male mig selv, hvad der dog ikke med min gode Villie skal blive til hans Forkleinselse. — Det første Indtryk jeg fik af ham var, at han paa det nærmeste saae ud som en vordende Legekommerat, men dette forandrede sig meget snart, og gik over til stor Beundring af, at han, som saae saa ung og sygelig ud, havde saa mange Kundskaber, saa mange Talenter og Færdigheder. Han sang correct, behandlede sin Tværfloite smukt og let, efter min Mening som en Mester; han var en udmærket Dandser, Skoiteløber og Svømmer, samt derhos, hvad der i Særdeleshed tiltalte mig, en øvet Jæger. Hans Paaklædning var simpel nok — den blev naturligviis snart bedre — men en fortrinlig Bøsse havde han medbragt. Jeg erindrer den endnu saa tydelig: dens Løb var et udmærket spansk Fabricat, og dens Steenlaas — man kjendte dengang ikke Percutionslaase — fortrinlig i sit Slags. Ogsaa jeg havde allerede faaet mig en Bøsse, som jeg tildeels brugte i Smug, men naturligviis af langt ringere Qvalitet, og med en Laas, som jeg idelig, ifølge min Lyst til Mekanik, maatte mynstre. Imidlertid blev den fælles Jagtlyst et fortræffeligt Tilknytningspunkt mellem

B. og mig, som i dette Punkt var uendelig lærvillig. Det Følgende vil vise Virkninger heraf, og at det ikke er aldeles uden Grund, at jeg begynder med at fortælle om vore Jagttoure.

Saasnart Læretimerne, saa nogenlunde fra min Side, vare tilendebragte, og Leiligheden forøvrigt frembød sig, tog B. sin Bøsse i Haanden, og mig med min paa Slæbetouget. Vi strøge da om paa bedste Maade. Som fuldstændig jagtkyndig — hvad B. efter hans eget Sigende var bleven, deels ved Omgang med Skytten paa Aunsberg, medens han endnu var hjemme, i en meget ung Alder, deels ved at pleie Jagt paa Hederne, naar han efter at være kommen i Randers lærde Skole kom hjem i Ferierne, deels endeligen ved at drive Andejagt om Søndagen og andre Fridage i Randers Fjord, ved der at pjaske om i en Ege mellem Siv og Rør — lærte han mig at søge Vildt, og hvorledes man skulde komme det paa Skudvidde nær. Fremdeles fortalte han mig adskilligt efter en Jagtbog, hvormed han havde gjort sig bekendt. Vore Udflugter indskrænkede sig ikke alene til Marker og Krat, men vi besøgte ogsaa den Holgershaab nærliggende Deel af Havet, om Vinteren paa Skoiter for at skyde Ænder i Vaagerne, om Sommeren tilbaads. Vi besøgte da ogsaa den tæt ved Ourchoved Skov beliggende lille Ø, Dyrefoden, som var aldeles bevoxet med Krat og i det hele har en yndig Beliggenhed. Vi camperede der om Natten under Guds frie Himmel, for at skyde Vildænder og andre Strandfugle paa Træk i den siddige Aftenstund og den tidlige Morgenstund. Vi opsøgte deres Reder og samlede Æg. Traf vi paa vor Vandring Brokfulge staaende paa en Brakmark ved Solens Nedgang, betænkte vi os ikke paa at skubbe os frem paa Maven over de oploiede Furer. saaledes at vi havde Solen bag os, og foran os Fuglene, som da formedelst den blændende Sol ikke kunde bemærke os; jeg knaldede da hen paa dem, medens de sad paa Jorden, og B. gjorde det samme, i det de reiste sig, og Byttet blev da sædvanlig ikke saa ringe. Udbyttet bragte vi altid hjem til Kjøkkenet, som et Forsoningsoffer til Husguderne, navnlig min salig Fader, som ikke altid saae mildt til mine Udflugter. Men at han ikke heri ubetinget havde Ret, skal jeg, troer jeg nok, vise, efterat jeg har fortalt enkelte af vore forskjellige Fata.

Kort efter at B. var bleven min Lærer, hændtes det, at jeg en Dag, som jeg sad ved Vinduet i B.s Værelse, som tillige var vor Læsestue, beliggende i andet Stokværk i Vaaningshusets Gaul, medens jeg blev overhørt, tilfældigvis saae ud af Vinduet, og da

bemærkede en Hare, som i fuld Fart strøg over Marken, hvad jeg ikke kunde undlade at anmelde, lige som vi ogsaa lidt derefter hørte den nærboende Skovriders Hunde halse, som det i Jagtsproget hedder. Naturligviis var ogsaa B. kommen til Vinduet. Min Fader havde Jagten paa sine Marker, og Skovrideren havde ingen Ret til at jage der, men Hundene havde fulgt Haren. Vi saae ei heller noget til ham. Haren var forøvrigt et godt Stykke foran Hundene, og da den saae sit Snit, gjorde den 3 forskjellige lange Sidespring, og satte sig ganske rolig hen omtrent midt paa Marken, hvad B. fortalte, at den instinktmæssig gjorde, for at vildlede Hundene, der ogsaa strax tabte dens Fod eller, som det ogsaa kaldes, dens Fært (de kunde ei mere lugte, hvor den med sine Poter havde berørt Jorden). Vi hørte ogsaa strax Skovrideren i Afstand kalde sine Hunde til sig. Nu fik jeg Ordre til nøie at indprænte mig det Sted, hvor Haren havde taget Sæde. Det kunde B. ikke, da han var meget kortsynet, og hans Brillen ei heller kunde befordre hans Syn saa langt bort som til Harens Sæde. Forresten tilføiede han, at den maatte lades i Ro et Par Timer, den vilde da føle sig stiv i Lemmerne efterat være bleven jaget, og man vilde lettere kunne nærme sig den. Vi læste derpaa videre. Middagsklokken slog, og vi spiste; men saasnart dette var skeet, opledte vi Bøsserne. B.s Ordre lod paa, at vi med omtrent 50 Skridts Mellemrum mod Vinden skulde nærme os Haren, om muligt paa 30 Skridt, og jeg skulde søge at vise ham den i en vis Afstand. Da vi kom paa Marken og omtrent til Stedet, hvor Haren skulde befinde sig, kunde jeg ikke faae Øie paa den, jeg saae kun en Knold, som jeg antog for en Steen, i en 30 Skridts Afstand, og det samme maa have været Tilfældet med B.; men pludselig bemærkede jeg, at der var noget, som rørte sig paa den formodede Steen ved et Vindpust. Det maatte være Harens Uld. Blodet jog mig til Hovedet, jeg kastede Bøssen til Kinden og knaldede løs, Haren sprællede og laac død paa Stedet. Jeg troede at have udøvet en stor Heltegjerning, men fik voldsomt Skjend og Bebrejdelser. Det var ikke jægermæssigt at stjæle Livet af Haren (skyde den i Sædet). — Jeg vilde nok forhindre ham i at komme til Skud. — Jeg skulde have stødt Haren op, førend jeg skød, og havde jeg feilet, skulde han nok have taget den. Dog da jeg med Sandhed paaberaabte mig min Uvidenhed om bemeldte Jæggerregel, og at jeg af Forhippelse havde undladt at gjøre Tegn til ham, førend jeg skød, fik jeg Pardon for den Fadaise. Jeg havde den-

gang endnu ikke skudt Noget levende, hverken Fugl eller Dyr i Flugt eller Løb; men det forestod mig snart. En Dag efter at vi havde faaet Vinter og Sne, og jeg var ene hjemme, jeg veed ikke, hvor B. var, fik jeg Lyst til at stampe omkring i vor med Sne stærkt belagte Kaalhave, for om muligt at forsøge et Skud med B.s Bøsse. Som jeg nu var kommen midt ind i den snedækkede Grønkaal, foer pludseligen en Hare ud fra samme. Jeg holdt ud efter den, og den faldt for mit Skud. Nu havde jeg da skudt en Hare i fuld Fart, og jeg veed ikke, at jeg nogensinde, hverken før eller senere, har følt en hæftigere Glæde i et Øieblik, ja jeg kan gjerne sige en heel Time, derefter. Saaledes er Jagten for Begynderen, som har Tilbøieligheden i sig.

Engang gik B. ud i den ved Holgershaab beliggende lille Skov, som altid med sin Bøsse. En Høg fløi op for ham, han knaldede løs paa den, og det forekom ham, som den paa engang blev til to, af hvilke den ene fløi væk og den anden faldt til Jorden. Han bemægtigede sig den sidste og fandt, at det var en endnu varm, nylig dræbt Agerhøne, som Høgen havde taget, men tabt, da Skudet faldt. Stegt smagte den bedre, end Tilfældet vilde have været med Høgen, om den havde havt Agerhønens Skjæbne. — Efter B.s Anvisning samlede vi Rønnebær og satte Doner for Kramsfugle, hvoraf vi fangede mange. Saa ganske uden Fare vare vore Toure imidlertid ikke altid, især naar vi paa Skøiterne nærmede os Vaagerne i Havisen, men Lykken var os god, og mere end god ved een Begivenhed, som kunde være bleven rædsom. Efter en lang Vandring gik vi en Aften sildig hjemad over Markerne, noget trætte vare vi. B. gik foran, jeg tæt bag ham med min Bøsse i venstre Arm, Piben vendt fremad, Samtalen var gaaet istaa. Paa engang klikker, uden at jeg veed Grunden, Hanen paa min Bøsse, og havde den ikke gjort det, var min kjæreste og bedste Ven sandsynligviis bleven lemlæstet eller dræbt. B., som kjendte Lyden, vendte sig strax om. Vi stode som forstenede for hinanden, kunde næppe faae Ord frem, men takkede Gud i vore Hjerter. Jeg kan ikke forklare mig dette paa anden Maade, end at Hanen paa min Bøsselaas har staaet slet i Ro, hvad der stundum hændes med mindre godt forfærdigede Laase. Jeg gjorde mig det derefter til en ufravigelig Regel, aldrig at bære en Bøsse paa den Maade, naar jeg gik sammen med andre. B. og jeg talte endnu i Aaret 1830 sammen om denne Begivenhed, saaledes havde den grebet os begge.

Men siger man — og det var til en Tid min sl. Faders Mening — det var vel egentlig ikke den kjære gode B.s Hverv at lære mig Jagten, og hvad somhelst dermed kan sættes i Forbindelse, saasom forskjellige Legemsøvelser, en Part af Naturhistorien, Vaabenbrug og andet mere; det var kun alt for rimeligt, at dette skete paa Bekostning af den Undervisning, som han nærmest var kaldet til at give mig, den nemlig som vedkom min Forberedelse til at blive Student. Nei paa ingen Maade, svarer jeg hertil med fuld Overbevisning — thi, endog afseet fra, at det da ingenlunde var hver Dag, at vi gik paa Jagt sammen, men kun naar Omstændighederne ikke stillede sig for meget derimod og Veirliget tillod det, og at det paa en Maade traadte istedetfor anden Motion, saa maatte han, det har jeg senere tilfulde følt, tage mig paa den Maade, som han gjorde det, naar der skulde komme noget ud af det til min Gavn. — For det første fik jeg ham uendelig kjær, og det behøvedes, fordi min Underviisning tidligere var bleven temmelig forsømt, og jeg, som slet ikke var skabt til at blive en Bogorm, var begyndt at blive modløs, det vil sige bange for at gaae den studerende Vei, hvad min Fader ubetinget fordrede af mig, efter den Tids Anskuelse. — Og for det andet har min Færden med B. i Mark og Skov, paa Enge og Vande, været min bedste primaire Dannelsesskole. Min Faders gode og kjærlige Bestræbelser i alle Maader ufortalte, tvertimod i fuldeste Maade paaskjønnede, aabnede den først rigtigt mit Øie og Hjerte for alt ædelt og godt, for Poesie og Kunst; forsaavidt min Modtagelighed herfor strakte sig. Der var ikke noget stort Spring mellem B.s og min Alder; jevnaldrende tale i Grunden bedst sammen; de forstaae lettest hinanden, og B. var, saa ung som han var, allerede en mærkelig og sjelden Mand. De mange Timer vi vandrede sammen for at komme til de Steder, hvor Jagten kunde drives, bleve ikke bortfjasede; de have været mig nyttige Undervisningstimer. Thi hvad gjorde han? Han ledede altid Samtalen hen paa noget, der kunde være mig gavnligt. Den gjensidig frie Udvikling, som han fremkaldte mellem os, skjærpede i høi Grad min Dømmekraft og reiste mit Mod. Men derved forblev det ikke. I Førstningen talte vi sædvanlig Tydsk sammen, da jeg havde lært lidt af dette Sprog, førend han blev min Lærer; men efterhaanden som han selv studerede sig ind i det Engelske, satte han mig istand til at følge med i korte Sætninger, efter at han havde lært mig noget af den lette Grammatik, og tydet Stykker at let fattelige Bøger for

mig, endogsaa smaae Episoder af Macphersons Ossian. Rigtignok var hans Udtale af begge Sprog, men især det engelske, den Gang langt fra correct, men jeg lærte dog saa meget, at jeg efter at være bleven Student kunde hjælpe mig selv en Deel videre, og ret godt gjøre mig forstaaelig, da jeg senere i 1814 kom til at opholde mig en Maanedes Tid i England. Forresten læste jeg under hans Veiledning nogle af de lettere latinske Autorer, og begyndte paa Græsk. Geografi og Historie bleve ikke forsømte, men havde jeg været flittigere, havde jeg lært mere; det blev jeg da egentlig eiheller, førend da jeg læste til juridisk Attestats. Forresten maa jeg endnu tilfoie, at dersom nogen troer, at jeg slet ingen Gavn har havt af at B. har lært mig Jagten, saa tage de storligen Feil; thi jeg har været i Stillinger, hvor det er kommet mig saare vel tilpas.

Overalt hvor B. kom paa Falster, var han vel seet, gererede sig smukt og tvangfri, det vil sige uden Affectation, i Dame- som i Herreselskab. Hans Conversation var underholdende, han sang og musicerede gjærne. De Huse, han kom i, vare fornemlig Provst Blichers i Gundslev, thi Provsten var, saavidt jeg veed, en Fætter til hans Fader, og her saae han vistnok ogsaa første Gang den nuværende Biskop Grundtvig som Student og Beiler til sin første Kone, der var en Datter af Provsten. Videre i den saa almindelig afholdte Professor Glahns Huus i Riserup, og en Svigersøns af Professoren ved Navn Budtz. Fremdeles nogle Gange, men dog ikke ofte, i Agronomen Olufsens paa Næsgaarden. At han af denne sidste blev gjort bekendt med Macphersons Ossian, har han selv fortalt i sine Skrifter, saavel som at der mellem dem opstod et Venskabsforhold. Men at han paa Falster samlede sig et temmelig betydeligt Herbarium vivum, som har ordnede efter Linné og klistrede paa Papir, troer jeg ikke han nogensinde har berørt. — Jeg maa saa at sige antage, at forskjellige af hans jydské Noveller allerede dengang spogede i hans Hoved, thi jeg gjenkjender i flere af dem hans Fortællinger om Jylland og Jyderne, og navnlig skildrede han saavel den brune som den violet blomstrende Hede, med de eensomt pibende Hjeiler, saa levende for mig, at hele Randers og Viborg Egnen forekom mig som en gammel Bekjendt. da jeg første Gang i Aaret 1829 gjorde dens Bekjendskab.

Det var i Efteraaret 1803, at B. forlod Falster og mig til min store og dybe Sorg, samt overlod mig til en anden Lærer, der unægtelig var en dygtig Mand, men som ikke kunde udslette min

Længsel efter B. Jeg maatte bede min Fader om en Forandring, og kom i Aaret 1804 i Vordingborg Latinskoles saakaldte Mesterlectie, hvorfra jeg i Efteraaret 1806 blev demitteret til Universitetet. I 1807, om ikke allerede i 1806, gjenfandt jeg i Kjøbenhavn min kjære B., og ifølge hans Ønske blev hans Broder Jens Blicher min Contubernal, indtil vor Bolig i lille Kannikestræde, ei langt fra Steens, og samtlige vore fattige Eiendele sporløst brændte under Bombardementet, medens jeg havde Vagt paa Runde Taarn, ved Universitets Bibliotheket paa Trinitatis Kirkes Loft. I Tjenesten ved Studentercorpset i Efteraaret 1807 saae jeg forresten lidet eller intet til min B., da jeg stod ved 5te, han derimod ved 8de Compagni. Efter at Bombardementet og den sidste Deel af anden Examen for mig var overstaet, maatte jeg reise hjem paa et Aarstid for at faae Klæder paa Kroppen, og først i 1809 gjensaae jeg atter B. i Kjøbenhavn, og vi omgikkes saa meget som muligt; men det forskjellige Studium forhindrede dog vor jevnlige Omgang. Efter at B. havde taget Attestats, saae jeg ham længe ikke; men fra Randers underrettede han mig om sit Giftermaal med den Bemærkning, at han var 11 Aar ældre end den Kone, han havde taget sig, og hun 11000 Rd. rigere end han. Medens jeg boede i Skjelskør, fik jeg, om jeg ikke feiler i Aaret 1828, et Besøg af ham og Digteren Ingemann, der engang var min Legekammerat. Men fra Aaret 1829 indtil maaskee et Aarstid før hans Død saaes vi næsten aarlig i Jylland, hvor jeg havde Forretninger, navnlig paa Foussingøe. Her pleiede vi samlede, ligesom i hine gode gamle Dage, af Hjertens Lyst Jagten. Han besøgte mig ogsaa flere Gange i min Bolig her i Roskilde, og navnlig den 1. Mai 1841, da min sl. Kone og jeg feirede vort Sølvbryllup. Vi vare samlede med vore Børn og Venner og havde holdt Middag, da B. om Aftenen gratulerende traadte ind ad Døren. Vi sloge Kredts om ham. Han tiltalte mig da med følgende Stropher:

Kan du huske, dengang
 Da paa Falsters Vang
 os tumled vi unge Krabater?
 Langt heller paa Jagt
 Vi gik, end gav Agt
 Paa Latin, Politik og Traktater.
 Hvo tænkte da paa,
 at iaften nu saa
 Vi atter os skulde forsamle!
 Det faaer være godt;

Vi ældes saa smaat,
 Men derfor er vi ikke gamle. —
 Endnu gaar vi med,
 Uden Krykker afsted,
 Og uden paa Veien at famle. —
 Lidt længere hen
 Vi sees vel igjen,
 Naar Guldbryllup du vil beramme.
 Lidt flere af Aar,
 Lidt hvidere Haar,
 Men Hjærterne stedse de samme.

Dagen efter spiste han med mig, min Kone og mine Børn,
 og da reciterede han følgende Stropher*):

Hild Eder Alle ved Jubelfesten,
 Lad Troubadouren fra det fjærne Vesten
 Paa Sjelunds grønne Ø fremtone Sauge
 Fra brune Vange.

Ofte ved Bryllup er han vant at findes,
 Et han med Glæde, et andet sorgfuldt mindes,
 Ofte paa Myrtekrandsen, han har bundet,
 Taaren er rundet.

Her han ei bandt, men kommer dog at skjænke
 Sangens Immortel til den gamle Rosenlænke,
 Andendags Bryllup hilser han ubuden
 Brudgom og Bruden.

Bruden et Vers han ene nu tilegner,
 Hun som med Kjærlighed freder og hegner
 Om det velsignede Ægteskabs Eden,
 Seent gaa hun heden!

Og saa til Eder, I Forældres Glæde,
 Skjalden skal venligt af sit Hjerte kvæde:
 Gamle I vorde med de Gamles Dyder,
 Spaadommen lyder.

Efter min Mening kan der ikke være Spørgsmaal om, at Steen Steensen Blicher jo var en født Digter, hvis Talent i saa Henseende meget tidlig, og længe førend han lod noget trykke, forraadte sig selv; og omendskjøndt han selv har sagt det, kan jeg ikke troe, at han nogensinde har været tungnem, uden for saavidt det muligen

*) Den syvttiseksårige forfatter af nærværende »erindringer« har vistnok nedskrevet disse »strofer« efter en noget utro hukommelse. Jeg har derfor til-
 ladt mig to små ændringer i 1ste linie af 3die vers (sat »ei« for »ikke« og
 tilføjet »men«); flere kunde vistnok tiltrænges.

har været Tilfældet, da han var sygelig, maaskee indtil det 7de Aar. Thi hvorledes skulde han ellers saa hurtig og hæderlig, som skeet er, have kunnet fremme sine Studier; blive saa alsidig, som han var, og i de fleste Fag tillige grundig, og det uden at man mærkede noget til, at han arbejdede vedholdende. Det kan nok være, at han ikke kunde lære Noget ordret udenad, men Grunden dertil torde snarest være den, at det kjedede ham; thi ellers havde han ganske vist en ypperlig Hukommelse. Hvorom alting er, saa var han en mærkelig Mand, med en klar Aand, en dyb Følelse og et godt Hjerte; men som vel Tilfældet er med de fleste sande Digtere, havde han for eget Vedkommende liden eller ingen Sands for timeligt Gods, og kom derved mere og mere i en fortrykt oeconomisk Forfatning, som gjorde ham bitter især mod alle Skattekrævere. Hans Livs Aften var tilvisse ikke lykkelig. Og hans Overgang til Evigheden derfor en Husvalelse. Den Bautasteen han behøver, for at hans Minde ikke skal forgaae, har han reist sig selv; men derfor kunde dog gjerne en Steen paavise hans Grav*), og det er i den Hensigt, at ogsaa jeg har ydet min Skjærv til at det kan skee, saafremt Graven endnu skulde være at gjenfinde paa Spentrups Kirkegaard.

Et lille tillæg.

Fysikus Zahrtmann på Bornholm har under dagtegning »Rønne d. 14. Okt. 82« haft den godhed at sende mig »*et Par Smaannotiser*« om S. S. Blicher], »som

*) Blicher fik dog virkelig en mindesten på sin grav. Nogle år efter hans død satte venner af ham et jærnrækværk om graven, og ved hovedenden satte de en granitsten, der på sin afglattede forside har en lyre med en lavrbærkrans og derunder et mindevers. Det vidnes også, at den forrige præst, provst A. F. C. Ussing (nu præst i Skælskør), med særlig kærlighed holdt graven ved hævd. Forfaldt den end siden, vil den nu vel atter komme under kærlig varetægt. — Lidt senere (1866) rejstes der ham en støtte i Viborg: hans brystbillede (lovlig småt) i bronze på et (lovlig stort) fodstykke af granit. I dag, hundredårsdagen for hans fødsel, afsløres der hele to mindesmærker for ham: et for »himmelbjærgspræsten« på det Himmelbjerg, hvor han, tidligere end nogen anden (1839), stævnedes danske mænd til fællesmøde; et i haven ved Vium præstegård, hvor hans vugge stod. — Og på Lyshej ved Lysegård, hvortil jo »E Bindstow« er knyttet, vil rimeligvis endnu en tredje mindesten blive rejst.

Frederiksberg 11. okt. 1882.

Fr. B.

jeg [Zahrtmann] har i Hukommelsen fra mine Drengaar af.« — Jeg ved ingen bedre måde at takke ham på end ved her at meddele tidsskriftets læsere dem.

Frederik Barfod.

1) Da Fred. d. 6te paa Reise i Jylland 1824 dinerede i Stiftamtmandsboligen i Viborg d. 18. Juni, havde B. forfattet Bord-sangen »Fordum sad ved Kongebord — Vore Fædre bolde« o. s. v., og det heed sig, at Kongen var bleven saa tiltalt af samme, at det første Præstekald, B. maatte ønske sig, vilde han faae; og den Anskuelse maa have holdt sig, thi, da han efter 1¼ Aars Forløb blev kaldet til det dobbelt saa store Kald, Spentrup, erindrer jeg, at der blev sagt, at Kongen nu havde indfriet sit Ord.

2) Hans Frieri skeete efter Fortællingen ved at han skrev paa en Vinduesrude »*Jeg elsker min Næste*« — sagtens en naturlig Forkortelse af hendes Fornavn*) — og sørgede saa for, at hun fik det at læse.

3) Om hende har jeg kun den Erindring at have hørt de ældre Damer at have railleret med, at hun havde for Skik Søndag Morgen at sætte sig op i sin Storstue, for ganske ene at glæde sig over den, der da stod pudset og blæst.

C. V. Zahrtmann.

Syv Breve fra St. St. Blicher til Fr. Barfod**).

1.

Velædle

Hr. *Student Barfoed*

Fra *Ingemann* erfarer jeg, hvad hidtil var mig aldeles ubekjendt, at De ogsaa har havt *Ideen* om en *skandinavisk poetisk Nyaarsgave*, og at De til den Ende har faaet hans Anbefaling til nogle af de *svenske* Digtere. Kunde De ikke finde Kald til at overlade *Dr. Ekbohm* og mig hvad De muligen har eller faaer til den af Dem paatænkte Samling? *Tvende* saadanne Foretagender ville desuden neppe lykkes lige godt ved Siden af hinanden; men for at frembringe det bedste muligt var det vist rigtigt at vi alle *concentrerede* vore Kræfter paa eet Punct.

Et æret Svar imødesees af Deres

med Agtelse
ærbødige

Spentrup ^{16/9} 36.

S. S. Blicher.

*) Fru Blichers fornavn var *Erneste*. Selvfølgelig spilles der med det samme på „min næste“, bag hvilket B. jo havde kunnet dække sig, hvis han havde fået en kurv.

Fr. B.

***) Ved et ganske særligt uheld gik — tillige med adskillige andres — også de fleste og største af Blichers breve til mig tabt. Jeg meddeler nu her bogstavret, hvad jeg reddede af hans

Fr. B.

Højestærede

Hr: *Barfoed!*

Igaar modtog jeg Deres særdeles behagl: af 25. d. og iler med at besvare det.

Ingenlunde vil jeg benytte mig af Deres ædelmodige Tilbud. De har fattet *Ideen* før jeg, og Dem tilkommer det at *realisere* den saavidt muligt. — Gjerne kunne vel vore Foretagender gaae frem ved Siden af hverandre. Og er det ikke godt, at vi tvende Joter paa eengang tale Venskabs Ord til vore Brodre mellem Fjeldens? Og ligesaa, at disse tvende Stemmer lade sig høre særskilte uden at den ene vidste af den anden?

De mig venligst tilbudne Bidrag ville De altsaa anbringe i Deres *Maanedsskrivt*; og saameget mindre vilde jeg modtage de *svenske* som *Dr. Eckbohrn* allene er overdraget at sørge for dem.

Jeg kan sluttelig ikke andet end tilføje: at jeg ganske ubegribeligt! i omtrent 3 *Maaneder* slet intet har seet fra ham, saa jeg maa frygte, at han enten er syg eller død, eller og at min sidste Brev til ham er forkommen. — Jeg skriver nu atter idag til ham; men skulde af een eller anden Aarsag *Un. Kal.**) ikke blive til noget: skal jeg — om Gud giver Kræfter — tilstille Dem noget Bidrag til Deres *Maanedsskrivt*.

Ærbødigst

S. S. Blicher.

Højestærede Herr *Barfoed*

At De først nu erholder mit Svar, dertil er Aarsagen den besværlige Communication formedelst Vinterens Streghed. Deres Brev af 27de f. M. erholdt jeg nemlig først for 2 Dage siden; og dette mit Svar kan maaskee ogsaa blive ligesaa længe under Veis.

Hvad nu angaaer de hos mig ønskede Bidrag til Deres nordiske Tidsskrift, da skulde jeg endogsaa uden Deres Begjering have tilsendt Dem saadanne; men her er for det første dette iveien: at jeg heri ikke ganske raader mig selv.

Doctor *Eckbohrn* i *Gothenborg* foredrog mig, da jeg var derovre, sin Plan til et lignende Tidsskrifts Udgivelse; men som skulde have reen poetisk Tendents. Jeg forbandt mig nu med ham til denne Plans Udførelse; Subskriptionsplanerne ere udsendte i begge Rigerne — Gud veed med hvad Held — og, synderligt nok vi ere komne overeens om ogsaa at kalde det *Idunna*. Men da vi ere to om det og det saa vidt adskilte, deels og fordi vi begge have lidt af langvarig Sygdom, er Planen endnu ikke kōmen til Udførelse; have vi tænkt at Begyndelsen kunde skee i Sommer. De seer altsaa, at jeg er bunden indtil min Ven mulig vilde løse mig; hvilket jeg næsten kunde ønske, da jeg forudseer de allerede antydede Vanskeligheder; og det saa meget snarere som Planen alligevel og raskere kan vorde udført. Jeg skal derfor og tillige skrive til *Eckbohrn* og tilmelde ham Deres Foretagende tilligemed min Mening.

*) c: Unions-Kalenderen.

Og skal jeg uopholdelig gjøre Dem bekendt med Resultatet.
Med de varmeste Ønsker for Sagens Fremme i hvilke somhelst Hænder.
Spentrup d. 10. Marts 1838.

Deres ærb.
S. S. Blicher *).

4.

Spentrup ^{26/3} 38.

Højstærede Hr: *Barfoed*

Ved Læsningen af Deres Brev af ^{24/3} tyktes det mig, som om den af os med saadan Varme omfattede Sag var taget under en højere Beskyttelse. Og hvorfor tør vi ikke ansee os som Redskaber for en usynlig Magt til at grundlægge en Bygning, uden hvis Fuldbringelse det gamle Norden, maaskee før nogen aner, vilde bekræfte *Voluspas* frygtelige Forudsigelse.

Enhver der arbejder paa at tilintetgjøre denne onde Troldom, er min Mand, og derfor giver jeg Dem mit broderlige Haandslag.

Hvad da først og fornemmelig? Hvad andet, end at vi alle Tre forene os til *eet* Øjemed ved Udgivelsen af *eet* Tidsskrift. *Ideen* foresvævede mig — men ej saa tydeligt — da jeg tilskrev *Eckbohrn*. Og er det aldeles i sin Orden, at De har tiltalt denne vor svenske Broder. Og er det end mere ligesaa: at De vorder Samler og Udgiver**); thi De befinder Dem i et *Centrum*, fra hvilket *Radierne* hurtigst og sikkert kunne udstraale. — *Eckbohrn* og jeg befinde os i *Periferierne*, og det *diametralsk* adskilte. Jeg haaber, at han vil dele denne min Anskuelse, Deres Enighed med mig kan jeg ikke betvivle.

Gid nu *Eckbohrns* Svar kunde være saaledes, at De snart kunde udsende Planerne!

Med glad Forventning imødesees et Svar til Deres højagtelsesfulde

S. S. Blicher.

5.

Høistærede! Hjærtelig takkes Dem for det tilsendte. Fader er ikke istand til at besvare Deres meget Ærede, da han just i dette Øieblik er færdig til at gaae i Kirke: men beder meget, at De især vilde være velkomne, ifald De vilde kome idag. Forresten er han hjemme Mandag og Tirsdag; paa Onsdag reiser han til Kjøbenhavn. Han beder endnu engang, at De endelig vil kome idag; det gjør intet til Sagen, om De og skulde indtræffe til silde.

Spentrup d. 29de Juli 1838.***)

Ærbodigst
J. F. Blicher.

*) Dette brev er ført i pennen af en anden etter Blichers diktat, men underskrevet af ham selv
Fr. B.

***) Man kunde mulig tørste denne sætning saaledes, som om et forslag i denne retning var udgaaet fra mig; men det vilde være en misforståelse. Et saadant forslag har jeg aldrig gjort hverken Blicher eller Eckbohrn. Disses plan blev kun til plan, fordi — Blicher havde været ganske særlig uheldig i at finde en medudgiver.

Fr. B.

***) Jeg var Dagen forinden kommen i besøg hos min svager, præsten Rørdam i Glenstrup, og her modtog jeg denne indbydelse, som jeg selvfølgelig strags fulgte, og kom derved til Malvina Blichers andendags-bryllup.

Fr. B.

6.

Spentrup ⁷/₆ 41.

Kjære Barfoed

Idag har jeg tilskrevet den finke Vært i Rye Kroe, og bedt ham belave sig paa en meget talrig Forsamling paa Bjerget iaar: men derhos lovet ham selv at komme til ham den 22de i denne Maaned for at være paaraad med ham ved Forberedelserne: Telte, Pavilloner etc. etc, og da saavidt muligt underrette ham om. hvormange der kunne ventes fra *Kbhvn* og *Sverrig*. Det er herom, jeg beder Dig lade mig vide med første Post — saavidt Du kan *calculere* det. Jeg længes jo ogsaa inderlig efter at høre, hvordan det gik i *Lund*. Naa! *Plougen* tog de snart Skjæret fra — mon det var for at hvæsse det?*) Lervel min Ven.

Din S. S. Blicher.

7.

Sover Du? *Brutus!* Jeg har lidt saa længe efter at see fra Dig. Hvad faae vi for *Svenskerne* paa Him.bj.get? Hvad faaer jeg af Dig selv?

Hvordan har I det derovre? Lad mig dog vide det med første Post? Jeg vilde nødig staaa eenarmet og præke paa Bjerget.

Sønderjyderne komme i Mængde, Nørrejyderne lige-saa — Falde I isøvn der i Østen?

Komme I, som jeg venter, saa faa os nogle *Canoner* med, om ikke andet end Skibssvingbasser. For Resten har jeg sørget: Fyrværkerie, to Regimenters Musik, og den fortrinlig, Restauratører, Viinhandlere, Telte, alt tilstrækkeligt.

Svar mig nu strax! ellers skal du sættes under — ikke *Cancelliets Control.* men under H.bjergets.

Spentrup ²¹/₇ 41.

Din S. S. Blicher.

Nogle Biografier af Personer,

fødte i Norge eller der ansatte i Slutningen af forrige og i
Begyndelsen af dette Aarhundrede.

(Meddelte af Kapt. ved Norske Jægerkorps, Kammerherre **C. J. Anker.**)

I det kongelig danske Ordenskapital findes Autobiografier af de Nordmænd, der ere blevne dekorerede med Dannebrogordenen i Aarene 1808 til 1814.

Af disse Biografier har Meddeleeren heraf gjort Rede for 131 Stykker ved i korte Uddrag at omtale dem i »Aftenposten« for Sept. 1882. To og tyve Autobiografier af norske Generalspersoner ere netop blevne offentliggjorte i norsk mil. Tidsskrift.

I den Tro, at det vil være af Interesse for efternævnte Personers Slægtninge og for andre Venner af norsk Personallistorie, meddeles her for det Første

*) Ploug, som 12. maj 1841 blev redaktør af „Fædrelandet“, fik allerede nummeret for 26. maj beslaglagt og sagsøgt. Fr. B.